

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙

อย่าพูดมากนักภาวนา

ก่อนจ้งหัน

กรุณาทราบ เฉพาะภายในจังหวัดนี้หมายถึงจังหวัดอุดรแล้วก็อื่น ๆ ด้วย ที่เข้ามาในวัดนี้มันเคยเป็นนิสัยเพื่อนพ้อง ๆ เทียวตรวจตราพาที่วัด เหมือนว่าวัดนี้จะถูกตัดคะแนนจะเพิ่มคะแนน พวกนี้พวกมาให้คะแนนพระ มาเมื่อวานนี้เราเองละขนาบเลย เทียว มันพิลึกพิลั่นเหลือเกิน เพื่อนพ้อง ๆ ๕ โมงแล้วนะเมื่อวานนี้ยังเพื่อนพ้อง ๆ เปิดประตูจะเข้ามานี่ มาอะไร ถาม หาเหตุหาผลไม่ได้ ไล่เดี๋ยวนั้นเลยเชียว มันเลอะเทอะ มากนะฆราวาสนี่ เข้ามาวัดมาว่าจะมาตัดคะแนนมาเพิ่มคะแนนให้พระด้วยนะ มาแบบหยิ่ง ๆ เสียด้วย ทุเรศเหลือเกิน

พวกสัว่มพวกถานมาอวดทองคำทั้งแท่ง อย่ามาอวดนะ โลกอันนี้ไม่มีอะไรเลิศ ยิ่งกว่าธรรมของพระพุทธเจ้า เหล่านี้พวกมูตรพวกคูลที่อวดเป็นทองคำ ๆ ไปที่ไหน เย่อหยิ่งจองหอง เอายศเอาลาภเอาสมบัติเงินทองข้าวของมาอวด ๆ ประสาสัว่มถานมา อวดหาอะไร ธรรมเลิศเลอขนาดไหน ให้มันจ้ำในหัวใจลองดูซินะ นี่มันทนไม่ได้ เคยว่า บ่อย ๆ ว่าบ่อย ๆ เมื่อวานนี้ได้บอกให้อ่าน มองดูลักษณะท่าทางแล้วถาม จะมาธุระอะไร มาเพื่อนพ้อง ๆ เราก้เลยบอก วัดนี้มีขอบมีเขตมีกำหนดกฎเกณฑ์ มีธรรมมีวินัยท่าน รักษาของท่าน ไม่จำเป็นอย่ามาเพื่อนพ้อง เราบอก เขียนไว้ให้อ่าน เราบอกกัน ให้อ่าน ประต้วัดเมื่อวานนี้

มันเลอะเทอะนะพวกฆราวาสเข้ามาเกี่ยวข้องกับพระ พระท่านก็ไม่กล้าจะพูดว่า ยังไง ๆ พระทั่วประเทศไทยนี้จะไม่กล้าพูดให้ญาติโยม กลัวเขาจะไม่เอาข้าวใส่บาตรให้ หลวงตาไม่ได้คำนึงถึงข้าวใส่บาตรไม่ใส่บาตร คำนึงถึงความดีชั่วของคนที่เกี่ยวข้อง ธรรมต่างหาก เราสอนนี้จะดูตัวว่ากล่าวไม่มีอะไรเสียหาย พิจารณาเรียบร้อยแล้ว ให้ได้ เป็นข้อคิด ๆ ซิ จะมาเย่อหยิ่งจองหองในวัดในวาซึ่งเป็นของเลิศเลอไม่ได้นะ มันมีอยู่ บ่อย ๆ ถ้าไปเจออย่างกับเราค่อยยังชั่ว ลักษณะโลกเขาดูแล้วว่าดู แต่เป็นธรรมทั้งนั้น นะนั่นออก ที่ออกเมื่อวานนี้ก็เอาเสียบ้างแหละ ให้อ่านด้วยนะเมื่อวานนี้ อ่านดูซิท่าน เขียนว่ายังไง

มาเพื่อนพ้อง ๆ ไม่ได้หน้าได้หลังอะไรเลย เลอะเทอะ พวกนี้เลอะเทอะ ไปไหนมี แต่เลอะเทอะ พระผู้ท่านรักษาท่านรักษาอยู่ เรื่องหลักธรรมหลักวินัย หลักศาสนา ท่าน รักษาอยู่ มาเพื่อนพ้อง ๆ มันมาทำลาย มาทำลายหาอะไร เกิดประโยชน์อะไร อย่าเอา อะไรมาหยิ่งต่อธรรม ไม่มีอะไรหยิ่งได้ในโลกอันนี้ ให้พากันพินิจพิจารณามาวัดมา

วา ถึงเวลาที่ควรจะออกจากนี้ ผู้มาทำงานทำการอะไรก็ให้รีบออก อย่ามาเพ่นพ่านๆ ถึงค้ำยังไม่ออกไปไม่ได้นะ วัดท่านมีกฎมีเกณฑ์ของท่าน มาทำเลอะเทอะไม่ได้นะ มองดูแล้วมันดูไม่ได้

ท่านปฏิบัติท่านรักษาท่านอยู่ตลอดเวลา ไอ้เรามาเพ่นพ่านมันขวางหูขวางตา ถ้าพอจะพูดก็พูดบ้าง ส่วนมากพระท่านไม่พูดแหละ ท่านเกรงใจพวกญาติพวกโยม ไอ้เรานี่เกรงธรรม ไม่ได้เกรงใจใครยิ่งกว่าธรรม เพราะฉะนั้นถึงบอกโดยคำสัตย์คำจริงอย่างนี้แหละ

หลังจ้งหัน

(พระท่านภาวนาจิตมันลงเห็นร่างกายตัวเองเกิดสลดสังเวช แล้วร้องให้ตลอด ภาวนาที่ไรพอไปถึงจุดนั้นแล้วต้องร้องให้ตลอด ไม่ทราบจะปฏิบัติอย่างไร) ถ้าจะเทียบกันแล้ว โลกร้องให้ด้วยความทุกข์ความทรมาน พระท่านภาวนาท่านเห็นรูปเห็นกาย เกิดความปีติยินดี ที่ท่านร้องให้เพราะการภาวนาของท่าน นานๆ จะได้เจอ ฟังมาเจอนี้ ตั้งแต่มาสร้างวัดจะว่าไง นี่ท่านเป็น กำหนดลงไปมีแต่ความปีติยินดีมันอดร้องให้ไม่ได้ ท่านอยู่ส่องดาวในภูเขา ภาวนาเกิดจิตสว่างไสว อัศจรรย์ เกิดปีติยินดีร้องให้ตลอด จะมาให้หลวงตาแก่ ท่านอยู่วัดป่าดอนตาล อ.ส่องดาว เราก็เคยผ่านไปผ่านมาแถวนั้นบ่อยๆ แต่ไม่ได้พัก พักภาวนานะ

ปีติมี ๔ ถึง ๕ ปีติในการภาวนา ผู้เฒ่าก็เป็นประเภทใดประเภทหนึ่งนั่นแหละ อูพเพงคาปีติ นี้ผาดโผนอยู่หน่อย มีอยู่หลายปีติ อยู่วัดดอนตาล อ.ส่องดาว ภาวนา เกิดความปีติยินดี อย่างที่ผู้เฒ่าแสดงให้เห็นอยู่นั่น มันเป็นของมันเอง ให้มาแก้ไข ปีติเราก็ลืมแล้วแหละเรียนมานาน จำได้แต่อูพเพงคาปีติ เป็นปีติที่ผาดโผนดุเดือดอยู่นอกนั้นปีติเรียบๆ ธรรมดา มี ๕ ประเภทด้วยกัน ผู้ใดจะเป็นก็เป็นในนี้ ถ้าสมมุติว่าจะ เป็นปีติก็ในลักษณะ ๕ ชนิดนี้

ปีตินี้เราก็คเคยเป็น เริ่มภาวนาที่แรก เรียนหนังสืออยู่ที่ภาวนา เป็นในตอนนั้น เวลาหยุดจากการเรียนขึ้นเวทีใหญ่แล้ว ปีตินี้เลยไม่ผ่าน ไปใหญ่เลย มาหาพ่อแม่ครูจารย์มันอันนี้ละฟุ้งใหญ่เลย ตั้งแต่เราเรียนหนังสืออยู่ภาวนาปีติยินดี มันอะไรพูดไม่ถูก มันเป็นกับเจ้าของก็รู้อเอง ปีติยินดีรื่นเริงอยู่ในจิตนี้ พูดให้ใครฟังพูดยากนะ เราเคยเป็น เริ่มฝึกหัดภาวนาพรรษาหนึ่ง พรรษาสอง นี่เป็น เวลาเรียนหนังสือจริงๆ การภาวนาก็ไม่หนักแน่นมากนัก จนกระทั่งหยุดจากการเรียนออกปฏิบัติ ที่นี้เอาใหญ่ ปีติมีตอนต้นๆ

เรื่องธรรมพระพุทธเจ้านี้ให้สัมผัสเข้าเถอะ อย่างขั้นปีตินี้ก็เอิบอ้อมภายในตัว หากมีความเอิบอ้อมอยู่ในลึกๆ อยู่ที่ไหนก็รื่นเริงอยู่ภายในๆ เวลาได้ออกภาวนา

จริง ๆ คือเรามันเรียงลำดับลำดับตัวเองได้ ตั้งแต่เริ่มบวชที่แรกก็ได้ความอัศจรรย์ขึ้นที่ วัดโยธานิมิตรนี้ เราลืมเมื่อไร วัดโยธานิมิตร นอนขอนกว้าง กรมทหาร ภาวนาเวลา มันสงบมันไม่ได้สงบธรรมดา เราไม่ได้คาดได้คิดแต่มันเป็นขึ้นกับใจนี้ โอโห พุดไม่ ถูก มันสะท้อนภายในนี้ มันตื่นเต้น จิตรวมเข้ามา ๆ ก็เราไม่เคยเป็น เราเห็นท่านพระ ครูท่านเดินจงกรมตอนเช้า ที ๔ ที ๕ ท่านลงไปเดิน เราเป็นนาคนอนอยู่ในโบสถ์ก็ได้ สังเกตท่านอยู่

แต่ก่อนก็เคยมีพระกรรมฐานมาพักอยู่บ้านตาดเหมือนกัน เวลาไปบวชก็ไปเห็น ท่านพระครูท่านเดินจงกรม เรียกว่ามันชินใจอยู่แล้วแหละ มันเคยมาบ้างแล้ว เรามา ถามภาวนากับท่าน อยากภาวนาจะให้ภาวนายังไง ท่านก็บอกว่า เอ้อ เอาพุทโธนะ เราก็ เอาพุทโธ ท่านว่านั่น เอาภาวนาพุทโธ เราก็ภาวนาพุทโธนั่นแหละ เราก็จับอันนั้น ภาวนาไปเรื่อย ตามประสีประสายนั่นแหละภาวนา เวลาจะนอนก็นอนธรรมดา

บทเวลามันจะเป็นมันหากเป็นของมันเอง ภาวนาเข้า ๆ กระแสของจิตมันหดเข้ามา ๆ เหมือนเรตอกแหเอาไว้ เวลาภาวนาพุทโธ ๆ เหมือนดิ่งจ่อมแหเข้ามา ตื่นแท้ก็ หดเข้า ๆ ที่นี้กระแสของจิตซึ่งเป็นเหมือนกับตื่นแหมันหดเข้ามา ๆ เลยเป็นอาการให้ สนใจอันหนึ่ง สติจ่อเข้า ๆ ภาวนาหดเข้ามา ๆ เวลาหดเข้ามา ๆ ก็ยิ่งเป็นจุดสนใจให้ตั้ง สติมากขึ้น ๆ สักเดี๋ยวเข้ามาถึงที่เลย ก็กลลย นั่นละที่ว่าดิ่งจ่อมแหเข้ามาเป็นกองแหเลย ที่นี้ คือมาอยู่จุดเดียว ก็กลลยตรงนั้น โธ อัศจรรย์เอาเสียจน ก็เราไม่เคยเป็น ในชีวิตนี้ซึ่ง เป็นก็มีหนนั้นละ เรียกว่าเป็นหนแรกเลย

มันอัศจรรย์ ตื่นเต้น วันหลังเอาใหญ่เลยไม่ได้เรื่อง เรียนหนังสืออยู่ ๗ ปีจิตลง อย่างนั้น ๓ หนเราจำไม่ลืม อันนี้ละเป็นเชื่อสำคัญฝังลึกมากอยู่ในนี้ เวลาออกภาวนาจะ เอาอันนี้ให้ได้ว่านั่นนะ ที่นี้ออกก็เอาจริง ๆ เอามันก็ได้จริง ๆ พอหยุดจากการเรียนแล้วก็ มาโคราชนี่แหละ ขึ้นมาจำพรรษาที่จักราช โคราช เอาใหญ่เลยเที่ยวก็ได้ เรื่องภาวนา เป็นเรื่องเล็กน้อยเมื่อไร ให้ได้เห็นเข้าชินนะ คิดดูอย่างที่เรตั้งแต่บวชมา ตั้งแต่เกิดมาว่า จันเอะนะจนกระทั่งมาบวช มาเรียนภาวนากับท่านพระครู ท่านบอกให้เอาพุทโธ เราก็ เอาพุทโธ ท่านว่า เราก็ยึดอันนั้นมาพุทโธ ๆ ว่าสะปะสะปะไปอย่างนั้นแหละ ตั้งสติสัก เดี่ยวมันก็เปลอ แล้วก็นอน ทำไป

บทเวลามันจะเป็นมันก็เป็นอย่างว่า เข้ามาถึงนี้ก็กลลยเที่ยว ขาดหมดเลยนะ มัน ไม่ใช่สมาธิธรรมดา มันเป็นเรื่องที่ให้เกิดความตื่นเต้นจนกระทั่งไม่ลืมถึงทุกวันนี้ มัน ตื่นเต้นไม่เคยเป็น ก็กลลย ขาดหมดเลย โอโห้ย ทำไมจึงเป็นอย่างนี้จิตนี้ จิตรวม ธรรมดาเราก็เคยรวมแล้ว หลังจากนั้นไปรวมมันก็รู้ ๆ แต่ที่รวมอย่างนั้นไม่เคยเป็น เป็น ๓ หนเป็นอย่างนี้ เรียนหนังสืออยู่ ๗ ปีเป็น ๓ หน มันฝังลึกนะ เรื่องธรรมถ้าได้

เข้าสัมผัสใจแล้วมันฝังลึก มันเป็นอยู่ลึกๆ พุดกับใครก็ไม่สนิทใจที่จะพุด หากเป็นอยู่ลึกๆ คิดดูอย่างที่เราเรียนหนังสืออยู่นั้น ใครทราบเมื่อไรว่าเราสนใจภาวนา อยู่กับเพื่อนกับฝูงก็เหมือนลิงเหมือนค่าง กิริยาเขาก็เป็นลิง กิริยาเราก็เป็นลิง ลิงพระเข้าใจใหม่ กิริยาอยู่ในวงพระนั่นแหละ หากลิงของพระ พุดหยอกตลกกันอะไรเล่นธรรมดาของพระ ไม่ให้ออกเหนือจากนั้นไป เขาเป็นลิงเราก็เป็น แต่ภายในไม่ให้ใครทราบ เป็นอยู่ลึกๆ ทำอยู่อย่างนั้น

มันจะเป็นนิสัยอะไรก็ไม่ทราบมันหากเป็น ไม่มีใครเตือนใครบอกมันเป็นอยู่ลึกๆ เรียนหนังสืออยู่ก็ไม่หยุด เว้นแต่เวลาเร่งหนังสือที่จะสอบ ภาวนานี้ห่าง เบา หน้อยๆ เร่งหนังสือสอบ บทเวลาเอากันใหญ่ก็คือ พอหยุดจากการศึกษาเล่าเรียนแล้ว ที่นี้จะออกละ ไปอยู่จักราชพืดกันใหญ่เลย จิตที่ว่ำนั้นได้เลย มันก็ไปเสื่อมดังที่เคยเล่าให้ฟัง เพราะไม่รู้จักวิธีรักษา มันเป็นขึ้นมาคิดว่าจะไม่เสื่อม เวลามันเสื่อมเอาไว้มืออยู่ปีหนึ่งกับห้าเดือน เราไม่ลืมนะทุกข์มากที่สุด จึงไปตั้งใหม่ จิตเสื่อมไปได้ปีกับห้าเดือน พุทธจิกาไปถึงเมษาปีหน้า ปีกับห้าเดือนนี้เสื่อม เหมือนตกรกทั้งเป็น

ถ้าไม่ได้อะไรเลยนี่ก็เป็นอีกอย่างหนึ่ง ถ้าลงมันได้เป็นแล้วมันเสื่อมลงไปนี่แหลมเสียใจมากที่สุด เราไม่ลืมนะ ฝังลึกมากเชียว จนกระทั่งได้ตั้งใหม่ ความเสียดายเรื่องจิตเสื่อมนี้ก็เสียดายพอทุกข์พอ จึงได้มาตั้งใหม่ดังที่ได้เล่าให้พี่น้องทั้งหลายฟัง ทำไมจิตนี้ตั้งขึ้น พยายามได้ ๑๔-๑๕ วันไปถึงที่นั่น อยู่ได้เพียงสองคืน พอสามคืนนี้เหมือนกลิ้งครกลงจากภูเขาปั้งลงเลยไม่ฟังเสียงใครทั้งนั้น เวลาเสื่อมเสื่อมเร็ว เวลาไสขึ้นแทบเป็นแทบตาย นี่ก็เป็นอยู่ปีกับห้าเดือน เอามาพิจารณาพิจารณามันเป็นเพราะเหตุไรนา ขึ้นไปแล้วเวลาเสื่อมเสื่อมอย่างไม่ฟังหน้าฟังหลังอะไรเลย

จะเป็นเพราะเราขาดคำบริกรรมละมั้ง คือจิตตอนนั้นเรากำหนดความรู้เฉยๆ มันผลอได้ คงจะขาดคำบริกรรม ไม่มีคำบริกรรมกำกับใจ สติจะผลอไปตรงนั้น เอ้าที่นี้ตั้งใหม่ นี่ละที่ได้ณะ เอ้าคำบริกรรม ตั้งคำบริกรรมแล้วสติจับคำบริกรรม ความคิดความปรุงอะไรไม่เสียดาย ห้ามคิดทั้งหมด จะคิดแต่คำบริกรรมคือพุทโธกับสติให้ติดแนบอยู่นั้นไม่ให้ผลอเลย เอ้า มันจะเสื่อมไปตรงไหนคราวนี้ สังเกตกันตรงนี้ เอ้าเสื่อมก็เสื่อมไป ปล่อยละที่นี้ แต่ก่อนไม่ปล่อย เป็นทุกข์มาก ที่นี้ปล่อยเลย เอ้า เจริญก็เจริญไป เสื่อมก็เสื่อมไป แต่พุทโธคำบริกรรมกับสตินี้จะไม่ผลอ อันนี้ไม่ให้เสื่อมไปได้เลย เอาตรงนี้เลยไม่ให้ผลอ ทั้งวันตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งหลับไม่ให้ผลอไปไหนเลย

นิสัยเรามันเป็นนิสัยจริงจังนะ อันนี้รู้สึกจะผิดแปลกกับคนทั้งหลายอยู่บ้างก็คือ นิสัยจริงจังมาก ถ้าลงได้ลงตรงไหนแล้วขาดสะบั้นไปเลยเป็นอย่างนั้น ถ้าลงใจแล้วเป็นได้ ถ้าไม่ลงแล้วก็คาราคาซัง เพราะฉะนั้นจึงได้โต้กับพ่อแม่ครูจารย์มันอยู่เสมอ คือ

หาความจริง ถ้าไม่ลงแล้วมันก็ไม่สนิทที่จะลงใจ ถ้าลงตรงไหนแล้วมันฝังเลย ลงใจแล้ว หมอบราบ หมอบราบพุ่งเลย เป็นอย่างนั้น นี่ก็มาเอาค่าบริการกับสติติดกัน ทีนี้ไม่เปลวไปไหนละ ก็เป็นโอกาสอันดีเสียด้วย ระยะนั้นพักอยู่ที่นาสีนวลวัดร้างเขา พ่อแม่ ครูจารย์พาไปพักอยู่ที่นั่น ทีนี้ท่านจะไปเผาศพพ่อแม่ครูจารย์เสาร์ ท่านก็สั่งเสียว่า เอ้อ ท่านมหาให้พักคอยอยู่นี้จะ จะไปงานศพครูจารย์ก่อนจะกลับมาหาละท่านว่างั้น นั่นละ เป็นโอกาสที่อยู่คนเดียว ได้ตั้งสติถนัดไม่มีเปลวเลย อยู่คนเดียววัดร้างเขา จับได้จุดนั้น แล้วก็ตั้งสติให้ดีมันจะเป็นยังไง

ไม่ยอมให้เปลวเลยทั้งวัน ตื่นนอนตลอดหลับไม่ยอมให้เปลวๆ เอา มันเจริญ แล้วมันจะเสื่อมไปไหนให้รู้ พอถึงขั้นที่มันขึ้นไป มันจะเสื่อม เอ้า เสื่อม ปล่อยเลย แต่ค่าบริการกับสตินี้จะไม่ปล่อย จับตลอดเลย ถึงนี้แล้วแทนที่จะเสื่อม เสื่อมก็ไม่เสียหายเพราะเคยเสียหายพอแล้ว สร้างกองทุกข์ให้เรามากมาย ปล่อย พอถึงนั้นแล้ว ไม่เสื่อม หมุนเรื่อย ๆ เลยมันถึงขั้นได้ จากนั้นแล้วไม่เสื่อม นี่คือตั้งสติ สติเป็นสำคัญมาก ก็เลสตัวไหนก็ตามเถอะถ้าลงสติดีแล้วกิเลสจะข้ามหัวสติไปไม่ได้ สติต้องข้ามหัวกิเลสไป

เราได้ทำมาแล้ว คือไม่ยอมให้เปลว ไม่เสียหายความคิดอะไร มีตั้งแต่ค่าบริการกับสติติดกัน ๆ ความคิดทั้งหมดปล่อยหมดไม่เอามายุ่ง เอาแต่ค่าบริการ จิต มันก็ตั้งตัวได้ ๆ ก็ค่อยสงบ ๆ ขึ้นเรื่อย ๆ ละ เอ้า อยากลงก็ลงอยากเสื่อมก็เสื่อม ปล่อย แต่ค่าบริการไม่ยอมปล่อย มันก็ขึ้นเรื่อย จึงไม่เสื่อม นี่ละตั้งสติได้ตั้งแต่บัดนั้น จิต เสื่อมอยู่ปีกับห้าเดือนไม่เสื่อมนะ จากนั้นมาแล้วไม่เสื่อม นี่คือสติ สติเป็นสำคัญมาก นัก ภาวนาทั้งหลายอย่าเปลวสติ สติเป็นเครื่องประกัน ถ้าสติดีเท่าไรแล้วจิตจะตั้งได้ตลอด ถ้าสติเปลวก็เรียกว่าความเพียรอ่อนแล้วนั้น หรือขาดความเพียรก็ไม่ผิด ถ้าสติยังติด อยู่ตลอดไม่ว่ายืน เดิน นั่ง นอนสติติดตลอดเว้นแต่หลับเท่านั้น ตั้งได้ ยังไงก็ตั้งได้ ขอให้จริงจังเถอะนะ

กิเลสมันรุนแรงมากนะ ที่จะให้เปลวๆ มีแต่กิเลสนะทำให้เปลวไม่ใช่อะไรทำ กิเลสทั้งนั้น เมื่อธรรมสติธรรมตั้งมั่น ๆ ไม่เปลวแล้วกิเลสเกิดไม่ได้ ก็ขึ้นเรื่อย ๆ จนขึ้น ได้ จากนั้นมาก็นั่งหามรุ่งหามค่ำละทีนี้ ก้าวจากนี้ไปละ พอจิตไม่เสื่อมแล้วทีนี้ก็พืดใหญ่เลย นั่งหามรุ่งหามค่ำจนกันแตก ไร่เราหนีภัยมันมักผาดโผนตลอด ทำอะไรมีผาด โผนเสมอ ก็คิดดูช้อยู่กับพ่อแม่ครูจารย์ท่านได้รั้งเอาไว้ ท่านมีรั้งเสมอ ถ้าว่าสมาธิท่าน ไล่ลงเชียง ถ้าออกทางด้านปัญญาท่านก็รั้งเอาไว้มันเตลิด มันไม่นอนทั้งวันทั้งคืน นั่นละ มันหลงสังขารท่านว่า

คือสังขารที่เป็นฝ่ายมรรคถ้าไปพอดิบพอดีก็เป็นธรรมะ ถ้าผาดโผนเกินไปก็เป็นสังขารสมุทัยแทรก นั้นเราไม่รู้ละ ท่านว่านั่นละมันหลงสังขาร นี่สมุทัยแทรกแล้วนั้นเราไม่รู้ จนผ่านไปแล้วถึงมารู้ทีหลัง นั่งหามรุ่งหามค่ำท่านก็ร้องเอาไว้ ส่วนมากมักจะมืท่านร้องอยู่เสมอ ถ้าว่าออกทางสติปัญญามันก็หมุนตลอดเลย ท่านก็ร้องเอาไว้ว่ามันหลงสังขาร ทีนี้เวลานั่งหามรุ่งหามค่ำนี้ท่านก็ร้องเอาไว้ คือนั่งตลอดรุ่งคืนไหนนี้มันได้อัจฉรย์ทุกคืนไม่มีพลาดเลย นั่งเก้าคืนสิบคืนแต่ไม่ติดกันนะ เว้นสองคืนบ้างสามคืนบ้างนั่งตลอดรุ่ง ๆ จนกระทั่งกันแตก

พอไปเล่าให้ท่านฟัง ทีแรกท่านก็ชมเชยสรรเสริญ เราก็ปีติยินดีมีแก็ใจมันก็แรงของมันใหญ่ ทีนี้นานไป ๆ ไปเล่าให้ท่านฟัง ความชมเชยลดน้อยลง ๆ พอต่อไปท่านนิ่ง ๆ เรายังไม่รู้ละ นั่นละท่านจะเอาแล้วนะนั่น จะร้องแล้วนั่น บทเวลาท่านร้องจริง ๆ พอขึ้นไปกราบท่าน ท่านยกสารพัดฝีกม้ามาเลย ม้าตัวไหนที่คึกคะนองมาก ไม่ฟังเสียงการฝึกการสอนของเจ้าของแล้วเขาจะฝึกอย่างหนักทรมาณอย่างหนัก ไม่ควรกินหญ้าไม่ให้กิน ไม่ควรกินน้ำไม่ให้กิน แต่การฝึกเขาจะฝึกอย่างหนัก เอาจนกว่าว่ามันค่อยลดพยศลง ๆ การฝึกเขาก็ค่อยลดลง ๆ จนกระทั่งมันยอมรับการฝึกจากเจ้าของ ทำหน้าที่การงานของม้าโดยปรกติแล้ว การฝึกเช่นนั้นเขาก็ระงับไป

ท่านพูดเท่านั้นแหละ ก็มากระเทือนเราแล้ว เรามันไม่ใช่ม้ามันหมาตัวหนึ่ง เรายังเคยพูดเสมอ อยากให้ท่านหักเข้ามาข้างหลังนี้ ฝีกม้าเขาฝึกอย่างนั้น ไอ้หมาตัวนี้มันฝึกยังงั้นมันถึงไม่รู้เรื่อง อยากให้ท่านวางใจ แต่ท่านก็ไม่ว่า จากนั้นมาเราก็ไม่นั่งตลอดรุ่งเป็นอย่างนั้นนะ ตั้งแต่นั้นมาเอาเรื่อย คือวันไหนมันอัจฉรย์ทุกวัน ถ้าลงได้ตลอดรุ่งวันไหนไม่เคยพลาด ได้ความอัจฉรย์ทุกวัน จิตนี้ลงผิง ๆ เลย ความรู้จักประมาณมีอยู่ท่านเหนือเรา ไอ้เราไม่รู้จักประมาณมีแต่จะเอาเรื่อย พอท่านสอนวิธีนั้นหยุด วิธีนี้ภาวนาตลอดรุ่งไม่เอา พักตามธรรมดา

เพราะจิตเราก็ดีแล้วนี่ เรียกว่าม้ามันยอมรับการฝึกเจ้าของแล้ว ทีนี้จิตมันก็ค่อยดีแล้ว เราก็ไม่ได้นั่งตลอดรุ่งอีก เป็นอย่างนั้นละท่านได้ร้องเสมอเรา ถ้าว่าออกทางด้านสติปัญญาก็ร้องเอาไว้ ๆ มันออกถึงขนาดไม่นอนทั้งวันทั้งคืน คือมันหมุนของมันอยู่ตลอดเวลาสติปัญญาแก็กิเลส บทเวลามันหมุนจริงๆ แล้วมันไม่มีเวลานะ อยู่ที่ไหนมันก็หมุนของมันตลอดเวลา จนกลายเป็นสติปัญญาอัตโนมัติ ทีนี้หมุนไปเรื่อย ๆ อันนี้ก็จากท่านฝึกทั้งนั้นละเรา ถึงได้มาพูดมาจาพอดได้เป็นคติลึ้มลึ้มตาได้บ้างจากพ่อแม่ครูจารย์มัน ท่านสอนตรงไหนไม่มีผิดเลย เพราะท่านผ่านมาหมดแล้ว ไอ้เรามันไม่รู้ภาษา ภาษา นี่ละการฝึกเป็นสำคัญมากนะ

พ่อแม่ครูจารย์เรียกว่าจอมปราชญ์สมัยปัจจุบัน การฝึกการสอนทางจิตตภาวนา นี้แม่นยำมากทีเดียว เราก็ออมรับ ยอมรับองค์เดียวเท่านั้น ถ้าท่านว่าไงเรายอมรับทันที องค์อื่นไม่ได้ลงง่าย ๆ นะ สำหรับท่านนี้ถ้าเถียงก็เถียงเพื่อจะลง ลงความจริง เรื่องเถียง ไม่ต้องบอกละ เรากับท่านนี้เก่งมาก บรรดาครูบาอาจารย์ทั้งหลายที่เป็นลูกศิษย์ท่าน อาจารย์มั่น มีองค์ไหนบ้างที่ได้ถกเถียงกันเหมือนนักมวยแชมป์ียนเหมือนท่านอาจารย์ คือเรา พระเถรตั้งชื่อให้ท่านว่าอาจารย์ นี้ไม่มี มีองค์เดียวนี้ ถ้าวันใดได้พีดกันแล้ววัดนี้ ลั่นเลย ก็เอาจริง ๆ เรามั่นเป็นอย่างนั้น คือหาความจริงนี้ ถ้าลงแล้วลงจริง ๆ ลงหมด เลย ทุ่มลงเต็มเหนี่ยวเลยถ้าลง ถ้าไม่ลงมันก็ไม่ลง ชัดช้องอยู่ตรงไหนมันจะคาราคาซัง ปลงไม่ตก ถ้าได้ลงแล้วผิง ๆ เลย มันถึงได้ถกเถียงหาเหตุหาผลหาหลักหาเกณฑ์กับ ท่าน

นี่พูดถึงเรื่องภาวนา สติเป็นสำคัญนะ ให้พูดน้อยที่สุดนักภาวนา อย่าพูดมากนัก ภาวนาพูดน้อยที่สุด ต่อยมากที่สุดคือสติธรรมให้ติดแนบอยู่กับใจ เรียกว่าต่อยมากที่สุด เอาให้ดี จิตนี้จะเหนือธรรมไปไม่ได้ เวลานี้กิเลสเป็นเจ้าของของจิต ธรรมเข้า ไม่ได้มันเตะธรรม คือสติธรรมขาดสะบั้นไปเลย เอา สติตั้งเข้าให้ดีตั้งให้ดี ต่อไปจิตก็ ตั้งตัวได้แล้วสงบเย็น มีรากฐานนะ จิตเราถ้าสงบแล้วมีรากฐานอยู่พอผาสุกเย็นใจ จากนั้นจิตก็เป็นสมาธิแน่นหนามั่นคงขึ้นมา นี่ละที่นี้สบาย อยู่ที่ไหนสบายหมด

จากสมาธิออกทางด้านปัญญานี้หมุนเป็นธรรมจักรเลย หมุนตลอด จน กลายเป็นสติปัญญาอัตโนมัติมาภิเลสโดยอัตโนมัติ สติปัญญาอัตโนมัติ มหาสติมหา ปัญญาหมุนเรื่อย ๆ จนไม่มีกิเลสตัวใดจะตกค้างอยู่ได้เลย ขาดสะบั้น ๆ เมื่อสติปัญญามี กำลังแก่กล้าแล้วเป็นอย่างนั้น ให้พากันฝึกนะ ที่สอนมานี้สอนมาด้วยการฝึกมาแล้ว ทั้งนั้น เพราะฉะนั้นจึงไม่สงสัยในการสอนว่าจะผิดไปไม่มี เราได้ผ่านมาหมดแล้วทุกอย่าง สอนลงตรงไหนแม่นยำ ๆ เลย ให้พากันปฏิบัติ

ให้พูดน้อยที่สุด อย่าเอาเรื่องเอาราวภายนอกเข้ามาจนจิตใจ คนนั้นไม่ดีคนนี้ไม่ดี คือตัวเจ้าของนั้นแหละตัวคิกตัวคะนอง ตัวอัมธพาลนักเลงโตมันอยู่กับเจ้าของ ชอบคิดชอบอ่านชอบปรุงชอบแต่งชอบยกโทษยกกรรมคนอื่น คนนั้นไม่ดีอย่างนั้นคนนี้ไม่ดีอย่างนี้ ตัวเจ้าของไม่ดีไม่ดู เสียตรงนี้มีมนุษย์เรา ร้ายช่างชิตีช่างใคร ดูตัวของเราเรา มาภาวนาเพื่อดูเรา เราไม่ได้มาเพื่อดูใครนี่นะ ให้พิจารณาตรงนี้ให้ดี แล้วจิตจะค่อย สงบเย็นลงไป ๆ ให้พูดน้อย ต่อยมากคือความเพียร เอาให้แรงทีเดียว จากนั้นก็ตั้งได้ สติตั้งได้ สงบเย็นเรื่อย ๆ

จิตที่จะตั้งรากตั้งฐานคือความสงบเบื้องต้นได้นี้ลำบากมาก เพราะกระแสของ กิเลสมันรุนแรง ตั้งสติไม่ค่อยอยู่ ต้องอาศัยการตั้งเสมอ การตั้งสตินี้ก็มีเครื่องอุปกรรม

เหมือนกัน เราก็ได้อธิบายมาให้หมู่เพื่อนฟัง ตั้งสติธรรมดาการขบการฉันรับประทาน ของเรานี้รับประทาน ฉันธรรมดาๆ ตั้งสติมักผิดพลาด ถึงพยายามจะตั้งขนาดไหนมันก็ ผิดพลาดจนได้นั้นแหละ ทีนี้ฝึกหัด เอ้า ผ่อนอาหารลง ผ่อนอาหารลงเป็นยังไง ตั้งสติ ค่อยดีขึ้นๆ ผ่อนลงไปตั้งสติดีขึ้น ถึงขนาดอดอาหาร พออดสติแนวเลย นั่นจับได้แล้ว แต่เมื่อไม่กินมันก็จะตายจะทำไม ก็อดบ้างอิมบ้างนั้นแหละพอพืดพอเหวี่ยงกันไป ให้มี ทางหลบทางสู้เข้าใจใหม่ละ พอมันได้อย่างนั้นแล้วเราก็มีทางหลบทางสู้ละที่นี้ ถ้ามันจะ ตายจริงๆ ก็เอ้าๆ ฉัน แล้วผ่อนไปเพื่อสติดีขึ้น ต่อไปสติก็ดี

คำว่าสติตั้งแต่พื้นนะ จนกระทั่งถึงมหาสติมหาปัญญาภิเลสชาติสะบันงไป จากสันทันเป็นสำคัญ จากนั้นปัญญาจะมาด้วยกัน สตินี้เป็นสำคัญมากตั้งให้ดี เวลา ผ่อนอาหารลงไปสติจะดีขึ้นๆ ถ้าจะผ่อนมากๆ มันก็จะตาย เอ้า มีสุขบ้างทุกข์บ้าง อิม บ้างอดบ้าง นั้นละให้พยายาม ต่อไปมันก็ตั้งได้ สตินี้เรื่องผ่อนอาหารสำหรับผู้ที่ถูกนิสสัย ส่วนมากถูกนิสสัยทางการผ่อนอาหารอดอาหาร อันนี้สำคัญมาก ตั้งแต่สติล้มลุก คลุกคลานจนกระทั่งถึงมหาสติมหาปัญญา ผ่อนอาหารเท่าไรสติปัญญาทั้งๆ ที่มันเดิน โดยลำพังของมันเรียกว่าอัตโนมัติะ สติปัญญาหมุนตัวเป็นเกลียว พอผ่อนอาหารลง ไปอดอาหารลงไปมันยิ่งหมุนเร็ว มันคล่องตัวเร็ว มันช่วยได้ดี

ไม่มีขาดเรื่องสติดีทุกอย่าง ถ้าลงอดอาหารลงไปแล้วจะหมุนได้ สติตั้งแต่พื้น จนกระทั่งถึงมหาสติมหาปัญญายิ่งคล่องตัว นี่ละสำคัญมาก การพิจารณาให้สังเกต ตัวเอง อย่าสักแต่ว่าทำๆ เฉยๆ นี่เราเคยทำมาแล้วจนได้มาทดสอบทบทวนดูเหตุผล กลไก แล้วก็ค่อยตามแกะรอยมันไป ค่อยได้ผลขึ้นมา เอาละเอาเท่านั้นละวันนี้ จะให้ พร

การสอนพี่น้องทั้งหลายนี้เราสอนอย่างแม่นยำนะ ไม่ได้สอนสุมี่สุม่าห่าบๆ คำๆ มาสอน เราสอนด้วยการประมวลเหตุผลกลไกจากภาคปฏิบัติของเราล้วนๆ แล้ว นำมาสอน อะไรที่ผิดพลาดไปอะไรๆ ปิดออกๆ เลือกเฟ้นตั้งแต่ที่ถูกต้องดึงนำมา สอนจึงไม่ผิดพลาด ผู้ปฏิบัติตามที่สอนนี้แน่ใจว่าจะตั้งหลักตั้งเกณฑ์ได้ ส่วนมากที่สอน กันไม่ค่อยได้เรื่องได้ราว ก็คือผู้สอนก็ลุ่มๆ คำๆ แล้วสอนไปจะให้ได้ความสัตย์ความ จริงมาจากไหน ถ้าสอนอย่างแม่นยำๆ เป็นที่แน่ใจดังพระพุทธเจ้าพระสาวกท่านสอน ไม่มีผิด ตรงเป้งๆ ผู้ฟังได้รับผลเป็นที่พอใจโดยลำดับ ต่างกันอย่างนี้ นี่จึงว่าไม่สงสัย การสอน เพราะได้ผ่านมาหมดแล้ว

(ตกลงวิธีแก้ปัดอย่างนี้ก็คือไม่สนใจที่จะแก้ ทำซ้ำๆ ไปเรื่อยๆ จนจิตลงลึก แบบนี้ ก็หายไปเองอาการปัดแบบนี้ใช้ใหม่คะ) ปัดมันก็เป็นขั้นเป็นตอนของมัน พอผ่านไป

ตรงนั้นมันก็มี จากนั้นมันก็ค่อยผ่านไปๆ มันไม่อยู่ต่อไปนานๆ แหะละ มันจะค่อยเปลี่ยนแปลงเป็นระยะๆ ผ่านนี้ไปไปเจอระยะนี้ ผ่านนี้ระยะนั้นผ่านไปเรื่อย ๆ เลย

เมื่อเช้านี้ได้พูดถึงเรื่องคนที่เข้ามาจุ่มจุ่มในวัด เราเคยพูดเสมอ มาจุ่มจุ่มในวัด วัดนี้เป็นวัดปฏิบัติมีหลักมีเกณฑ์มีขอบมีเขต ทุกอย่างท่านจะอยู่ในกรอบของศีลของธรรมท่าน เวลาใครเข้ามาจุ่มจุ่ม ๆ เป็นการทำลายหลักเกณฑ์ของท่าน ท่านเตือนบ้าง แต่ส่วนมากพระทั้งหลายท่านก็เกรงใจท่านไม่เตือน แต่เรานี้เกรงธรรม เราไม่เห็นอะไรใหญ่ยิ่งกว่าธรรม เลิศเลอกี่เพราะธรรม เพราะฉะนั้นเราถึงเตือนถึงสอน อย่างที่เขาว่าดูดำเขา ควรเผ็ดเผ็ด ควรร้อนร้อน วิธีการที่จะทำคนให้ดีขึ้นมีหลายแบบเข้าใจไหม ละ จะแบบไหนก็ตามสำหรับเราเอง ไม่มีกิเลสจะแทรกออกมาด้วยความโกรธความโมโหโทโส บอกว่าเราไม่มี ถึงจะเผ็ดร้อนขนาดไหนก็เป็นรสของธรรมพลังของธรรม ออกมาต่างหาก ให้พากันเข้าใจอย่างนี้

เราไม่มีอะไรกับโลก ถึงจะดุเดือดขนาดไหนก็เป็นพลังของธรรมทั้งนั้น นี้อะเพื่อนพ้องเรื่อย ๆ ส่วนมากจะเจอเอาตอนห้าโมง เรามักจะออกมาตอนห้าโมงเย็น ถ้าเวลายังวัน ๆ อยู่เราก็ไม่ว่าเพราะรู้แล้วว่ามันเพื่อนพ้องตลอด ที่นี้ถึงเวลาที่จะมีกฎมีเกณฑ์บังคับเข้มงวดกวดขันแล้วก็คือ ตั้งแต่สี่โมงครึ่งไปถึงห้าโมงเย็น เราจึงมักจะออกมาตอนนั้น ถ้าออกมาแล้วมาเห็นเพื่อนพ้องมันขวางตา เพราะคนหนึ่งรักษาอยู่ คนหนึ่งมาทำลายมันก็ขวางกันละซิ นี่ละที่ได้ว่าอยู่เสมอ ให้พากันจำเอา เราตั้งใจจะเป็นคนดีให้ฟังเสียงอรรถเสียงธรรมเสียงครูเสียงอาจารย์ ไม่เป็นภัยต่อผู้ใดละเสียงอรรถเสียงธรรม

รับฟังรับชมพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่

www.Luangta.com หรือ www.Luangta.or.th

และรับฟังจากสถานีวิทยุสวนแสงธรรม กรุงเทพฯ และสถานีวิทยุอุดร

FM 103.25 MHz